

64 . Pericei | Județ: Sălaj | Punct: str. Gouț, nr. 767 | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 142293.02

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Hallstatt, La Tène, Epoca romană timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: fără vestigii arheologice

Categorii sit: Domestic

Autori: Marius Vasile Ardeleanu, Ioana Marchiș, Horea Pop, Emanoil Pripon

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

În hotarul comunei Pericei, cercetările de teren din ultimii 10 ani au identificat și alte situri aparținând epocii romane, fără a se fi executat săpături sau alte intervenții de specialitate. Este vorba despre așezarea de la Miliceri Tag, la extremitatea vestică a hotarului localității, descoperită în anul 1998, așezarea de la fosta C.A.P. identificată tot în anul 1998. În același an fost descoperită o astfel de așezare la marginea estică a satului Pericei, iar în anul 1995 a fost identificată o așezare asemănătoare în punctul Darvas, la S de sat. În satul Bădăcin, din componența comunei Pericei, au fost descoperite, deocamdată, două așezări de epocă romană în punctul Ogrăzi-Vatra Bătrână (în anul 1994) și Viile de Jos (în anul 1995).

Situl de la Pericei-Strada Gouț este amplasat pe o terasă nu foarte înaltă a Văii Crasnei (200 m altitudine față de nivelul mării), terasă avansată a complexului de dealuri ce domină cursul râului la N. Situl de epocă romană (sec. II p.Chr.), identificat pe această terasă în anul 1995, ocupă câteva hectare. Acesta a beneficiat de numeroase cercetări de teren, care au vizat suprafețele neafectate de construcțiile edilitare moderne și contemporane.

În toamna anului 2001 a fost identificat un cuptor menajer deranjat de o excavare modernă realizată cu scopul extinderii casei cu nr. 767. Cuptorul, surprins în profilul nordic al excavării, avea diametrul de 1m și înălțimea pereților păstrată pe 0,6 m. Vatra acestuia a fost surprinsă la adâncimea de 2,5 m. Foarte probabil ca acest cuptor să aparțină unui complex de locuire care la acea dată a fost imposibil de conturat. Lângă cuptor a putut fi observată o groapă de mici dimensiuni care putea deservi instalația de foc. În anul 2002, datorită extinderii excavației private, atenția colectivului s-a îndreptat spre profilul estic al acesteia, mai precis pe o lungime de 10 m din ea, în care au fost observate complexe arheologice. Apariția unor complexe de locuire a determinat MJIA Zalău să execute o campanie de salvare (11-18 oct.) a inventarului acestor complexe și să stabilească stratigrafia sitului în acest sector.

"Împrospătarea" și îndreptarea profilului, dar și resăparea pământului prăbușit din complexe ne-au ajutat la realizarea unor importante observații de natură stratigrafică. A fost constatată existența a trei nivele dintre care două nivele de locuire de epocă romană. Din nivelul I, cel vechi, face parte complexul C1, un bordei, iar din nivelul II complexul C2, un atelier, și complexul C3, o groapă. Nivelul II este suprapus de un strat gros de 0,3-0,5 m, arabil, care conține și sporadice materiale ceramice medievale târzii.

În campania din anul 2008 a fost trasată o secțiune, S1, paralelă cu profilul excavației prezentate. Secțiunea a fost orientată aprox. N-S și are lungimea de 20m și lățimea de 2m. Numerotarea complexelor a continuat pe cea precedentă. În anul 2008 a fost continuată investigarea complexului C2 (atelier pentru prelucrat cornul), dar au mai apărut alte noi complexe arheologice (C4-22; locuințe, gropi de provizii, gropi de stâlp, etc.). Unele dintre acestea (C15-16, groapă și locuință) se datează probabil în Hallstatt-ul final, altele (C9, 11, 21-22, gropi de provizii, gropi de stâlp, bordei) în evul mediu (sec. 16-17), iar majoritatea în

epoca romană (C2, 3, 5-8, 12-14, 17-20, gropi de stâlp, gropi de provizii, locuințe, etc.). Datorită importanței vom insista mai ales pentru prezentarea complexului C2.

Complexul C2: cantitatea mare de chirpici din umplutura acestei construcții sugerează existența unor pereți din lut bătut pe schelet din pari și nuiele. În actualul stadiu al cercetării putem preciza planul acestui complex ca fiind unul patrulater neregulat, erodat atât de intervențiile ulterioare cât și de panta terenului. Din păcate din acest complex a rămas nederanjat de excavația modernă doar o mică parte. Construcția a fost dotată și cu un cuptor menajer, din păcate conservat precar, surprins anterior. Diametrul său era de 1 m, vatra cuptorului prezentându-se ca o crustă alveolată adâncită față de fundul locuinței până la 0,2 m. Din elevația sa nu s-a mai păstrat nimic. Inventar arheologic: inventarul recoltat al acestui complex constă în ceramică dacică lucrată cu mâna și la roată și o serie de materiale speciale. Primei categorii, cea confecționată cu mâna, îi aparțin oalele, majoritatea cu cochilii de melci pisați în pastă, dar și cu mică și nisip. Recipientele modelate cu mâna sunt ornamentate cu linii incizate, dar mai ales cu brăuri alveolare în relief și într-un singur caz cu brâu crestă în relief asociat cu buton pastilat cu alveolă, dispus sub ornamentul crestă, invers manierei dacice preromane de ornamentare. Exceptând două cazuri, recipientele modelate cu mâna sunt arse oxidant, predominând culorile cărămizii, dar mai ales maronii. Ceramica modelată la roată este predominant cenușie. Doar câteva fragmente au suferit ardere oxidantă și au fost angobate cu vișiniu. Oalele conțin în majoritate, în pastă, nisip, pietricele mică fiind confecționate într-o manieră de compromis între tehnica la roată și profilele și formele Latene anterioare. În plus mai persistă și tehnica de ardere oxidantă incompletă a recipientelor, precum în epoca dacică. Fragmentele de străchini provin de la recipiente dintre care unele ornamentate prin șampilare. Această categorie este șampilată cu rozete și ghirlande punctate, dar starea fragmentară a recipientelor ne împiedică să cunoaștem exact combinația de motive ornamentale. Vasele de provizii prezintă profile și ornamente în val incizat, realizate cu piepteni atât pe buza cât și pe pereții recipientelor.

Caracterul complexului de locuire este dat credem de numărul destul de consistent (peste 30) de fragmente de corn prelucrate, sau în curs de prelucrare, care sugerează faptul că avem de-a face cu un atelier de prelucrare a cornului de cerb. Au mai fost descoperite o cataramă și o limbă de cataramă, ambele din bronz, de factură romană. Numărul mic de fragmente șampilate, relația stratigrafică de suprapunere imediată a nivelului I și unele forme ceramice comune celor două nivele sugerează o datare, a complexului C2 și implicit a nivelului II, în intervalul ultimul sfert al sec. II p.Chr. - începutul sec. III p.Chr.

Cercetarea complexelor descoperite la Pericei, determinată de specificul unei săpături de sondaj, dă o notă de probabilitate concluziilor privind situl investigat.

Tipurile de oale, modelate cu mâna, pentru ambele nivele, sunt foarte apropiate de formele Latene, atât în ceea ce privește profilul recipientelor cât și, în particular, pe cel al buzelor și ornamentelor. Dacă înainte de cucerirea romană, pe plan local, ceramica dacică lucrată cu mâna conținea în pastă multă mică, constatăm același fapt și în cazul de față pentru nivelul I. O schimbare o constatăm în nivelul II când este preferat ingredientul melcilor pisați în pastă, pe lângă mai vechile rețete.

De asemenea, ornamentele, pe ceramica modelată cu mâna, sunt frapant de comune celor trei orizonturi cronologice. Brăurile alveolare și crestă în relief sau continue, asociate cu butoni perlați sunt specifici ultimului secol anterior cuceririi romane pentru ceramica locală dacică lucrată cu mâna. Absența ornamentelor de pe unele recipiente sau sărăcia varietății acestora pe corpul vaselor sugerează atenția tot mai scăzută de care beneficia ceramica modelată cu mâna într-o perioadă în care crește simțitor procentul celei confecționate la roată. Dacă în sec. I e.n. ceramica modelată la mână reprezenta 74% din totalul recipientelor ceramice, pe plan local, observăm o scădere majoră a acestei categorii, la 26%, pentru nivelul I de la Pericei. În nivelul II constatăm o ușoară creștere a acestui procent la 33%.

Prezența acestei categorii ceramice în cele două nivele de la Pericei dă și "culoarea" etnică a populației așezării de epocă romană cu două faze de locuire identificate. Prezența dacilor la Pericei nu este o noutate. Pentru sec. I p.Chr. a fost identificată și sondată o astfel de așezare în punctul Keller Tag, iar, în apropiere, la Șimleu Silvaniei, este cunoscut un puternic nucleu de locuire și fortificații dacice la baza și pe complexul de dealuri Măgura Șimleului, pentru sec. II a.Chr. - I p.Chr.

Ceramica cenușie confecționată la roată, cel puțin pentru nivelul I, păstrează elemente tradiționale

dacice în ceea ce privește formele de căni, dar mai ales ornamentele realizate prin lustruire, prezente pe corpul acestor recipiente.

O schimbare majoră, în repertoriul formelor lucrate la roată, față de perioada anterioară, preromană, este absența vaselor cu picior, fructierele ca vase pentru servit hrana. În cele două orizonturi de epocă romană de la Pericea această absență este compensată de prezența străchinilor, de factură locală sau de import, sugerând o schimbare determinată de apariția mobilierului pentru servit masa. Variantele locale caută chiar să imite exemplarele romane de import angobate vișiniu.

Absența, deocamdată, a materialelor germanice aparținând culturii Przeworsk pentru ambele nivele constituie un argument în favoarea ideii ca cel puțin în sec. II e.n dacii din zonă nu s-au amestecat cu germanicii, deși așezări germanice sunt cunoscute în apropiere. Aceasta poate pentru că dacii nu au venit împreună cu germanicii ci erau în acest spațiu încă înainte de cucerirea romană. Mai multe (16) așezări dacice preromane au fost identificate pe o rază de 15 km, neputând exclude continuarea unora dintre acestea și în epoca romană, în preajma limesului (aflat la 25 km).

După cum o demonstrează inventarul atelierului, nici la finalul sec. II p.Chr. dacii locali nu s-au amestecat cu germanicii, acest fenomen observându-se abia în sec. III p.Chr. Spre deosebire de contactele cu germanicii, cele cu romanii, de dincolo de limes, au cunoscut de la începutul sec. II e.n., un progres față de perioada preromană. Acest fapt este argumentat de importurile ceramice romane și nu numai, care au stimulat producția ceramică locală schimbând raportul dintre recipientele modelate cu mâna și cele la roată, în defavoarea primelor, cu efecte pozitive asupra standardului de viață.

Intenția noastră este aceea de a continua cercetarea în acest sector cu disponibilități multiple în vederea extinderii săpăturii, pentru studierea habitatului celor două orizonturi cronologice surprinse, problematică deosebit de importantă pentru primul secol al perioadei romane în spațiul "barbar" din nord-vestul României. [Horea Pop]

Informații suplimentare online

[Raportul 4059 din cronica.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
